

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăsurile sale „Foia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnați” și listele „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare Zi.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

13.

Anul 1913 o să aducă oare Europei și singuraticelor ei popoare, tot nenorocul ce să crede că să ține de acest număr? — Căci un războiu european, numai un mare nenoroc ar putea fi pentru toți, — pentru biruitor aproape tot așa de mare ca și pentru biruiți! — Iar cei învinși: Vai de ei.

Știrile cele mai nouă privitoare la pacea Europei și la primejdia mare ce plutește peste ea, — ne adeverește mai mult ca ori-și-când vorba, că „diplomaților” (marilor, fauri ai politicii înalte dintre state), de aceea le-a dat Dzeu limbă, ca cu ea să-și poată ascunde gândurile! — Cu alte cuvinte, ea să poată minși cit mai bine lumea și grosul popoarelor.

Indeosebi bună limbă de acest fel a dat Dzeu pravoslavicilor Ruși, dela cari porcede toată zarva și primejdia, și dela cari numai dela ei atiră, să vie peste noi zile de pace în primăvară, ori niște cumplite zile de războiu! Ei mereu așa spun, că își încoardă toate puterile pentru susținerea păcii, și în același timp o știre mai nouă spune, că și-au deșertat la granițele austriece și germane, satele de locuitorii lor pe întindere de 80 kilometri, ca să aibă unde-și aduna și adăposti oștirile, pe care în îngrămădesc aci, de dragul „păcii”, nu-i așa?

— O știre din Londra spune, că între Austroungaria și Rusia, încordarea e azi așa de mare, încât nu e nădejde a să putea încunjura un războiu între ele!

Ținând samă de legăturile strânse dintre Austroungaria și Germania, nu ne putem nici închipui un războiu al Austriei cu Rusia, la care Germania să stea de-o parte, fără a să amesteca și ea. Iar amestecându-se Germania în contra Rusiei, nu-ți mai poți închipui pe Franca stînd cu mâinile în sân!

— România la rîndul seu, e așa de legală de Austroungaria și Germania, încât mai nu credem să nu i-se ceară a face și ea front contra Rusiei, — cu nădejdea, că, de-or putea-o răpune, să i-se deie pămîntul scump ce i-s'a luat așa de pe nedrept la 1878. — La Bu-

curești a fost Luni mare sfat de războiu sub președinția bătrînului Rege, și luînd parte și Moștenitorul de Tron, cu cei mai înalți generali și miniștri. De ce? Doar penitrucă știe Regele că să apropie zile de pace?

Asupra mobilizării de trupe, a punerii armatelor pe picior de războiu, toate statele tac, în cel mai mare secret. Totuși s'a aflat, că, de pildă, ministeriul de negoț al României, a pus zilele astea la îndemînă ministeriului de războiu, o moșie de 160 pogoane (jugăre) ca cîmp de manevre militare, căci, zice știrea, cîmpurile de exerciții de pînă dela Cotroceni (lîngă București) au ajuns a fi prea înguste pentru manevrele armatelor! Același lucru la Craiova și la Ploiești! — Cum așa? Apoi așa, că România își îngrămădește și ea oștiri din greu în orașele mai mari, de nu le mai încap cîmpurile de deprinderi războinice!

Ori-cît cîrmuitorii statelor liniștite din gură popoarele, că și pe diacolea, — din mișcările și pregătirile neobicinuite ce le fac și unele și celelalte state, — noi vedem și presimțim, că zile pline de cels mai grele încercări aduc asupra capului popoarelor conducătorii de azi ai statelor europene.

Mare ne e grija, că anul 1913 va fi un an care să adeverească cumplit de tot teama pe care lumea o are de acest număr — fără noroc!

Politici mari.

— Casa arde, baba să piaptănă —

Acum cînd primejdia războiului e tot mai viuă și mai aproape, ție mai mare dragul să vezi pe politiciii din Pesta cu ce-și bat capul.

Tisza, care să crede pe sine cel mai mare și mai luminat maghiar, un fel de „înger mîntuitor” al „națiunii” maghiare, — să înfoaie în pinteni de crezi că nu trebuie să aibă nici un alt gînd mai mare, decît a-și bate joc de Kossutiști și a pune și pe Lukács să se strîmbe cum să poate face el mai urît, cătră ei!

Iar toți împreună, și tiszaști și kossutiști, cred că nu pot face „patriei” în aceste zile o slujbă mai bună ca aceea, a chibzui legi prin cari să amărăscă cit mai tare viața popoarelor nemaghiare din țară!

Curat: Casa arde, babele să peap-tănă.

Primejdia e iarăși mare!

Răsturnare în Turcia! Guvernul trîntit. Ministrul de războiu cu 2 adjutanți și alți 6 inși din jurul lui, uciși! Junii turci la putere nu vor să închee pacea fără Adrianopol! — Primejdia urmării războiului e foarte mare!

Să crede că o încercare între marile puteri europene, nu să mai poate încungiura

Intre România și Bulgaria lucrurile au ajuns iar la cuțit! Nu-mai gerul oprește încă sărirea lor una pe alta.

Rusia și-a golit la hotarele austriece toate satele pe cale de 80 kilometri, trimițînd locuitorii lor în alte părți ale țării și umplîndu-le cu armate.

Pe cînd Joi în săptămîna trecută puteam vesti încîtva liniștiți, că toate semnele arală pace, căci guvernul turcesc și marele sfat național conchemat de el, să pleacă sorții, și să lapadă și de Adrianopol, numai ca să încungiure războiul mai departe, — pe alunci ziua următoare, Vineri, ne venea cu fața speriată, aducîndu-ne cele mai îngrijitoare vești din Răsăritul Europei, din Tarigrad (Constantinopol) spunîndu-ne grăbite că:

— Partidul junilor turci, înțeles cu capii armatei dela Cealgea, aflînd despre aceea, că guvernul bătrînilor și Sfatul național chemat de ei la olată, sunt gata a închei pacea cu marea umilire a națiunii turcești, lăsînd să le cadă din mînă și Adrianopolul, acest oraș al frumoaselor moșee (biserici turcești) și cu sfintele morminte a marilor Sultani de pe vremuri, că ei sunt gata a lăpăda și acest oraș sfînt pentru fiecare suflet turcesc, — au *holârît să răstoarne guvernul acesta stăbănog*, să iee ei în mînă frînele împărăției, și să urmeze mai bine războiul, decît să închee o pace așa de înjositoare!

„Noi vrem să arătăm lumii, — ziceau junii turci, — că ori păstrăm încă bărbăția neamului nostru, — ori ne prăpădim mai bine, în chip vitejesc!”

Și așa au făcut. Pe cînd miniștri vechiului guvern, cu ministrul de războiu, Nazim-Pașa între ei, erau adunați la mare sfat, poate chiar ca să statorească cuprinsul contractului de pace, — de-odată iacă întră peste ei în sală Enver-bei, sufletul tinerilor turci, comandantul viteaz al armatelor din Tripolitania, pe care nu l'au putut răpune Italianii, și, încungiurat de 30 de ofițeri și politici, cer bătrînului prim-ministru turc, un om de peste optzeci de ani, să-și scrie numai decît retragerea din ministeriu și s'o înainteze Sultanelui (împăratului)!

Bătrînul văzînd la cîte bate ciasul, s'a supus, a iscălit retragerea dela conducerea ministeriului, dinpreună cu toți miniștri sei, și Enver-bei o a dus'o Sultanelui, care a primit retragerea bătrînului, numînd la cîrma țării pe Enver și soții săi.

Ministrul de războiu omorît și încă 8 inși!

Amănunte asupra înfiluirii foștilor miniștri cu răsturnătorii lor, nu s'au dat în vileag, dar trebuie să se fi petrecut acolo împotriviri și schimb de vorbe aprinse și ciocniri între năvălitori și cel atacai, — căci ministrul de războiu Nazim-Pasa, care era și comandantul cel mai înalt al armatelor luptătoare, a fost omorît, și cu el și doi adjutanți ai lui și încă 6 oameni din jurul lui, — de tot au fost omorîți 9 inși în ciasul ciocnirii între ei.

Pacea primejdută iară.

Prin revoluția tinerilor Turci contra conducerii bătrînului cari fură alit de fără de noroc în războiul greu cu care îi certă soarta, — s'au răsturnat în cap toate socotelile pe care lumea le făcea în jurul păcii ce era pe-aci pe-aci să fie statorită și întărită pe urma crîncenului războiu, și de atunci încoace lumea e iarăși înfiorată de grijă, că dară va fi și va fi negreșit iarăși războiu! Ba și mai mult: zilnic crește temerea, că războiul nu să va mai mărgini în răsăritul Europei, ci el va aprinde și casa altor state mari vecine, îndeosebi a *Austro-ungariei* și a *Rusiei!* Iar dacă între aceste două state să dă înția încrucișare de săbii, — sare în foc și Germania și România — și ne putem trezi în primăvară în zgomotul unui uriaș războiu, — ca și care doară n'a mai văzut lumea!

Iaca, pe rînd, știrile felurite și netînșitoare ce vin de-o săptămîină încoace:

Constantinopol, 24 Ian. Înțreagă răsturnarea de ieri (des-crrsă de noi mai sus), estr lucră-

rea armatei, care a plănit tot lucrul acolo în cîmp, sub întăriturile dela Ceatelgea, și care e holărită a să prăpădi mai bine, murind moarte vitejească, decît a primi o pace așa înjositoare, care dă inamicului și o cetate vitează, pe care acela n'a putut-o cucerii!

Ceatelgea. — Cînd ofițerii au aflat de hotărîrea Sfatului Național de-a da Adrianopolul, s'au aprins și s'au năcăjit foarte și au hotărît, că pe răspunderea lor porneș și duc războiul mai departe! Ei au pe partea lor și preoșimea, care îndată ce a aflat de hotărîrea Marelui Sfat, a început a ține vorbiri aprinse înaintea bisericii „Aia-Sofia“ (Sfînta Sofia) popoului adunat, așîindu-l contra guvernului slab!

Constantinopol. — Sultanol a numit pe Euvur-bei de cap al statului major al armatei.

London. — Lumea stă mirată de cele ce s'au petrecut la Tarigrad și nădejdea în pace scade vîzînd ce ochii!

Sofia. — Cercurile politice bulgare își fac curaj și spun, că întîmplările din Constantinopol nu vor schimba hotărîrea Bulgarilor în nici o parte!

Inștiințarea pașei dela Adrianopol.

Constantinopol, 25 Ian. — Pașa Sükri, comandantul Adrianopolului, aflat despre hotărîrea de a fi predat orașul, a trimis guvernului turcesc următoarea telegramă (prin telegrafie fără drot):

„Aflînd că ați hotărît predarea cetății, am hotărît și eu, că înainte de toate zdrobesc tot orașul, întorcînd tunurile asupra lui și nimicîndu-l deplin, — apoi îmi taiu drum printre oștirile bulgare de împresurare și plec asupra Constantinopolului!

Să vede că așa de scump le e Turcilor Adrianopolul încît îi doare grozav inima a-l da din mână. Și decît să-și vadă frumosul oraș în mâni dușmane, mai bine l'ar nimici înșiși, încît în mâinile Bulgarilor să ajungă numai o grămadă de ruine!

Ministru român în guvern turcesc.

Noul guvern turcesc a luat în sinul și un ministru român, pe senatorul *Bașaria*, azi ministru al lucrărilor publice din Turcia.

Vrea de sigur, să fie un semn, că noul guvern dorește o înțelegere între Turci și Români.

(Cum să schimbă lucrurile și vremile, Doamne! Abia-s 50 ani trecuți decînd îngîmfății Sultani turci din Tarigrad, cînd numeau peste Țările române un nou Voevod, îl făceau să meargă să se închine lor în semn de supunere, și — să le sărute pantoful! Iar azi un Român ajunge ministru între Sfetnicii Sultanolui din același Tarigrad)!

Nu-i înțelegere între marile puteri.

Viena, 26 Ian. — În cercurile diplomatice siarea lucrurilor e a-

cum privită ca mult mai primejdioasă decît înainte, cu afit mai virtos, că între marile puteri ale Europei, nu e înțelegere privitor la lucrurile din Răsărit! Dacă războiul să va începe de nou, Rusia e cea dintîi care să va desface din corul puterilor cari cîntă pace, și va porni o lucrare în contra Turciei în Armenia (Azia), unde înse i-se va pune în față Germania, care și ea rîvnește după stăpînire acolo! Și atunci e gata cu pacea.

Berlin, 26 Ian. — Aici să ține tare știrea, că noul guvern al junilor turci a hotărît să înlătore din tron pe Sultân (împărat) zidînd în tronul împărătesc pe Principele Iuzzuf Izeddin. Căci sultânul acesta e un slăbănog și lipsit de voință, un bătrîn dat beufurii și care nu e de nici un folos la înaltul loc ce ține.

Ajutor ascuns Turciei.

Constantinopol, 28 Ian. — Cercurile politice dau mare înșămînatate faptului, că guvernul a ajuns la înțelegere cu o mare bancă germană care ia în întreprindere zidirea căilor ferate prin oraș, — și, pentru că i-a dat ei întreprinderea asta, ea dă Turciei un împrumut de 2½ milioane funți, cu care poate purta războiul cel puțin o lună de zile.

Cu alte cuvinte: mîna Germaniei e întinsă la Tarigrad, dînd ajutor Turcilor!

Înțelesul: ajutoarea Turcilor, e punerea pedecii în calea politiceii mari slave, care prea înaintează cu pași repezi spre Constantinopol.

Roma, 28 Ian. — Un mare ziar de aici află dela corespondentul seu din Balcani, că în zilele astea au fost trimiși la Ceatelgea 30.000 de soldați Sîrbi. Că Bulgaria nu poate singură pune în foc atîta putere cu care să aibă nădejde a bate întăriturile dela Ceatelgea, și de-aceea trebuie să trimiță și Sîrbii ajutor.

Să vorbește că tovarășii Bulgariei să și folosesc de această nepuțință a Bulgarilor și le zic: Iți trimitem ajutor, dar în schimb să ne crească și nouă porția ce avem de cîpătat ca răsplată! (Că Sîrbia și Grecia încep a fi cu pizmă pe Bulgaria, care prea o să capete hotare largi, față de aceea cît vor cîștiga ele!)

Ingrijiri la Berlin.

Ziarul „Lokalanzeiger“ aduce un articol ce să vede că i-a fost însuflat de sus, de cercurile înalte politice, în care spune că după întîmplările zilelor din urmă, ne putem aștepta la întorsături ce să uimească lumea! Deși până azi nici o putere nu a mărturisit pe față, că își va schimba ținuta sa de neamestecare în războiul din răsărit, — totuși cele mai apropiate zile pot aduce întorsături nouă, neașteptate!

Să pare că vrea să țintească la Rusia, a cărei unii politici fruntași spun, că dacă războiul va începe de nou, dacă (dară Turcii nu cinstesc pe Bulgari și cu orașul prețios al Adrianopolului), apoi ea nu mai stă cu mîinile în sin, ci va face pași pentru a sili pe Turcia la plecare!

Roma. — Ambasadorul rusesc de aici a spus cătră redactorul marelui ziar „Tribuna“, că e deplin încredințat că războiul va izbucni de nou, și că puterile nu-și vor mai putea păstra ținuta lor de neamestecare de azi!

Petersburg, 29 Ian. — Aici s'a aflat că Goltz-Pașa, înalt ofițer german, care a fost, înainte de război, mai mulți ani în slujba armatei turcești și a lucrat la așezarea acestei armate pe temeuri moderne, tari, el e așazisul prefăcător, renăscător al armatei turcești, ce a și cîpătat rangul de Pașa turcesc (de îi zic Goltz-Pașa), — a sosit zilele astea iar la Constantinopol, trecînd nesimțit prin România. Îndată ce a sosit în capitala turcească, a luat parte la un sfat de război și a pregătit planurile pentru întărirea Dardanelor.

Adecă: mîna germană începe a să vedea tot mai pe față la Constantinopol, ajutînd Turcilor pentru a să împotrivi năvalei Slave asupra lor!

Răspunsul turcesc.

Pe mîne, Vineri în 31 Ian., să așteaptă răspunsul pe care îl va da noul guvern turcesc cererii puterilor europene, cari o „sătuesc“ pe Turcia să lapede și Adrianopolul. Noul guvern spune că el nu dorește războiul cu orice preț, și el vrea pacea, ba, dacă i să împlinesc cererea de a i-să lăsa neatins Adrianopolul și vilaietul lui (cercul din jurul lui), face și alte îngăduințe de hotar încolo biruitorilor, dar de Adrianopol nu să poate lăpăda! Mai bine să aruncă în războiul mai departe!

Trimișii de pace dela Londra, vîzînd că dară nu pot isprăvi nimic, să întorc zilele astea acasă.

Așa fiind, e ca ori-cînd mai nesigur, că ce va aduce ziua de mîne! Dar limba cumpeni trage mai mult spre rău ca spre bine.

Incordarea dintre

România și Bulgaria.

București, 24 Ian. — Avînd în vedere îndărătnicia cu care Bulgarii să poartă față de cererile României, întorsătura dela Constantinopol n'a fost primită aici cu neplăcere.

Sofia. — Asupra ținutei guvernului bulgar față cu cererile României, schimbarea dela Constantinopol nu va avea nici o înrîurire.

— Bulgaria a dat de știre la București, că să învoeste la aceea, ca să scribe toate întăriturile de cetate din jurul orașului Silistra și

să dea României înălțimile din josul orașului și până la mare ca îndreptare de graniță, prin ce întinzîndu-se hotarul României pe țărîmul mării cu 5 kilometri, i-să dă acesteia puțința a-și preface și orașul Mangalia în port de mare, chiar port de război (ce până azi nu să prea putea, fiind prea aproape de hotarul bulgar și în vreme de primejdie puțînd fi bătut din spate, de pe uscat, de vecini).

Tunuri pentru România.

Viena, 25 Ian. — Din Innsbruck să scrie, că zilele astea au trecut prin gara de acolo șase vagoane cu părți de tunuri grele, de munte, venind din Franca pentru România.

Mare sfat de ministri sub președinția Regelui

București, 28 Ian. — Sîmbătă a avut loc la palatul regal un mare sfat de ministri sub președinția Regelui (lucru ce să înîmplă foarte rar, numai cînd sunt de cumpănit treburi de tot însemnaie). La sfatul ministerial, a luat parte și Moștenitorul de Tron Francisc Ferdinand, care e inspectorul general al armatei. Sfatul a durat dela 11 ore până la 1 și jum.

În sfat s'a luat în cercetare starea din afară a politiceii mari, și îndeosebi cererile față de Bulgaria și s'a cumpenit asupra ținutei ce s-o iee țara, dacă cererile ei nu să împlinesc de Bulgari. S'a hotărît urmarea unei astfel de pașiri, care să înduplece pe Bulgari și încuviința cererile României!

Guvernul român își ține întregi dorințele sale, el cere o îndreptare de hotar care să-i dea României orașul Silistra pe țărîmul Dunării și portul Balciic pe țărîmul mării.

București, 28 Ian. — Ministrul de agricultură Filipescu și-a înștiințat retragerea sa din ministeriu, pentru-că zicea că ținuta guvernului față de Bulgaria e prea domoală, par'că li-ar fi frică de-un război, pe cînd el e pentru pașire hotărîtă față de acești vecini! Soșii lui ministri nu i-au primit retragerea, și după marele sfat de sub președinția Regelui, care a luat măsuri foarte hotărîte față de Bulgaria, — Filipescu rămîne în ministeriu. Căci, după hotărîrile acelu sfat, pricina cu Bulgaria trebuie să fie limpezită în timp de-o săptămînă, și să va șli de să împlinesc cererile României în cale pacinică, ori e lipsă de întrevinerea armelor!

— Duminecă înainte de prînz s'a ținut la București un nou sfat ministerial, de data asta fără Regele, dela orele 10 până după prînz la două. În acest sfat ministrul de război Hărjeu a dat raport amănunțit despre starea armatei, despre banii ce-i stau la îndemînă, despre măsurile militare ce s'au luat pîn'acum și despre planurile celui mai apropiat viitor.

Cine să mai poate îndoi de faptul, că astfel de sfaturi peste sfaturi mari, Simbătă în frunte cu Regele și cu moștenitorul de Tron, mine-zi, Duminecă, cu ministrul de războiu, — înseamnă *pregătiri mari pentru zile grele!*

Viena. — Directorul mării so-
cietăți de capitaliști (oameni cu bani) Salamonsohn a trecut spre București, unde e în lînguești cu guvernul pentru a da Țării un nou împrumut de 150 milioane, — pe care statul le va folosi mai ales pentru treburile armatei.

Mari adunări în Țară.

Brăila 28 Ian. — Duminecă a fost aici o mare adunare, care a fost foarte războinică, cerînd guvernului să iee ori-ce măsuri pentru apărarea bunului nume al Țării! Cer pășire bărbătească față de Bulgari!

— La Craiova a fost tot Duminecă o adunare de același fel ținută sub președinția Principelui Știrbei, care a hătorit, că Țara nu poate suferi în tăcere vătămarea ce să aduce Țării de Bulgari cînd nu-i împlinesc cererile atît de întemeiate!

— Iar cea mai mare adunare națională a fost în inșiși Bucureștii, tot Duminecă, trimițindu-se Maestralii Sale Regelui o telegramă prin care îl roagă să fie și în aceste clipe grele, tot așa de glorios, precum în marele seu trecut a fost!

București, 29 Ian. — Cea mai nouă stare a lucrurilor între România și Bulgaria e, că trimisul român la Londra, a cerut omului de încredere al Bulgariei, să arate în scris, în numele guvernului seu, care e cea din urmă linie de lărgire de hotar, pe care Bulgaria voește să o îngăduie României? Dar asta în cel mai scump timp! După primirea acestui răspuns, guvernul român va da știre celui Bulgar, care e cea mai mică cerere a sa, pe care o poate primi cu pace.

Dacă nici asta nu i-să dă, va întreveni Austrungaria la Sofia, și dacă și cuvîntul ei va rămînea fără folos, atunci România își va duce în deplinire cererile cu folosirea armelor!

Cu alte cuvinte: România nu sare îndată asupra vecinei sale, ci cearcă totul a o îndupleca să deie de bună voie aceea ce să cade României, ca se nu zică Bulgaria că nici timp de gîndit nu-i s'a dat de așa.

Cu aceste schimburi de scrisori și întreveniri, tocmai trece bine gerul, — după care primăvara va fi salutată cu tunul!

Spaima în Sofia.

După știri sosite la Salonic din Sofia (orașul capitală, cu scaun domnesc, al Bulgariei), în capitala Bulgară e mare îngrijirea, ba spaima pe urma ridicării României, care să vede așa de hotărîtă în cererile sale!

După sfatul mare ministerial dela București, s'a ținut sfat de ministri

bulgari, și statul lor a hotărît următoarele:

1. Cererilor române de îngăduit hotar, nu să supun, nu le primesc, de bună voce nu le împlinesc; — dar:

2. Pe locuitorii acelor hotare pe care le cere România, îi îndrumă, ca față de înaintarea asupra lor a armatelor române, ce ar urma cumva, — ei, locuitorii, să nu să împotrivescă! Mai ales să nu ridice arma, să nu puște asupra lor!

Asta va să zică: Guvernul bulgar nu dă de bună voce hotarul cerut de România, dar dacă România și-l va lua, înaintînd pe el și cuprinzîndu-l cu putere armată, — ei, Bulgarii, nu-i fac nici o împotrivire. Cu asta își spală mâinile față de obștea Țării, că dară nu el, guvernul, a dat partea aceea de țară, ci vecinul i-a luat-o cu arma în mână și el nu s'a putut împotrivi, că era cuprins în altă parte, la Ceatalgea, în fața Turcilor.

Asta apoi le va sluji politicilor Bulgari și ca bună armă de așfat în viitor contra României, care, vezi dta, s'ar fi folosit de strîmtoarea ei și atunci i-ar fi „răpit“ o parte din țară.

București, 29 Ian. — Mașini de zburat rusești s'au văzut zilele astea pe de-asupra Moldovei. Ele vin mai ales noaptea și vîrsînd de sus val de lumină din „reflectorii“ (mașini de luminat) asupra orașelor și locurilor, așa le spionează să vadă ce e pe ele. (Că de pildă nu să vadă tabere de armate pe cîmpuri în jurul orașelor ori alte semne de războiu).

În Focșani (hotar spre granița ruscă) s'a dat regimentului de acolo în grijă să facă bună pază de noapte. Varda de noapte va fi înzestrată cu mașini de dat semnale de lumină pentru mașinile de zburat. Cu acele semne să va porunci mașinilor ce s'ar mai ivi, ca să se deie jos, și dacă nu răspund la asta, să vor trage focuri din mașinile de pușcat asupra zburătorilor.

Un fapt mult grăitor.

200 familii săsești din Sibiu au trecut dela biserica romano-catolică la cea luterană.

E mai bine de-o lună de zile, decînd între sașii din Sibiu e mare zarvă Peste două sute familii săsești cari s'au ținut de biserica romano-catolică, s'au văzut silite să părăsească această biserică și treagă la biserica luterană săsască, de care să țin altfel aproape toți Sașii din Sibiu și din Ardeal.

Trecerea asta dela o religie la alta pe noi nu ne-ar privi și n'am lua știre despre ea, — iar dacă luăm totuși, e, pentru că aflăm că îndemnul pantru care să face părăsirea bisericii catolice din partea unui așa mare număr de familii săsești, e vrednic de scos la iveală.

Că trecerea să face nu pe cuvînt de credință ci pentru ue-mulțumire națională. Iaca cum:

Sașii ce să țin cu biserica papistașă din Sibiu, își aveau de

pe vechi vremuri, preoții lor germani, cari le slujeau nemțește aceea ce să poate sluji în altă limbă decît cea latină în această biserică. Predica li-se spunea nemțește, protocoalele bisericii să purtau nemțește, toată conducerea bisericii era nemțască, precum e și feresc să fie.

De vre-o zece-cinsprezece ani încoace însă, decînd iau apucal pe politici unguiri mai rău năbădările maghiarizării, ei s'au pus să facă și din biserica catolică unealtă de maghiarizare. Au pus tot vrădici unguiri de cei șovinști (nesuferitori de altă limbă și lege) și prin ei au băgat în seminariile de crescut preoți duhul cel mai sălbatic de maghiarizare, și au ajuns a avea în fiecare popă catolic un soldat al maghiarizării.

Și au culezat a duce noul duh chiar și în o biserică, a cărei credincioși sunt mîndri Germani, ca Sașii din Sibiu, S'au trezit numai Sașii catolicii din Sibiu, că azi să viră limba ungurească în protocoalele purtate de preoții lor, mine în protocoalele despre ședințele curatoratului (un fel de comitet parochial), apoi li-să bagă limba maghiară în locul color germane în școala catolică a lor, după ea în școlile mănăstirilor de călugărițe, apoi — și în biserică! Azi li se spune o predică ungurească în iocul celei nemțești, — apoi iară nemțești cităva vreme și iară să învrîstează una ungurească, și cu încetul cele ungurești sunt tot mai dese și cele nemțești tot mai rari

— În curatoratul bisericesc (comitetul lor parochial) să numește azi un ungar catolic din Oraș, apoi doi, apoi mai mulți, până ce Sașii sunt tot mai pușini, unguiri tot mai mulți la conducere, deși grosul credincioșilor îl formează Sașii, — până ce s'au trezit Sașii noștri că ei mai aveau numai pe înfiul-curator, care e și casa rului bisericii, paznicul averii și purtătorul socolilor. Și acum duhul nou stăpînitor în biserica lor, veni să să atingă și de acest post de încredere și plătit.

Iar asta i-a alins așa de simțitor pe blîndocii Sași popistași, încît și-au zis: Asta este totuș afît de mult, încît nici un Sas mai răbdător ca un iobag, n'o mai poate suferi! Că uite, ne dau de guler afară dela toată conducerea din biserica, care altfel a noastră este!

Și atunci sau hotărît să iasă din ea și să treacă la biserica lor națională, la cea luterană, unde e doamnă limba lor, e liber sufletul lor, unde pot fi acasă și nu în streini!

Două lucruri ciudate ies la iveală din această istorie: întii că mîndri cetățeni sași au suferit în tăcere toată umilirea ce li-s'a adus de biserica popistașă, taindu-le coada în rate, scoșîndu-le tot cite-un pic limba din scaunul ei vechiu, — și numai atunci și-au perdut răbdarea, cînd aceea biserică i-a a-

tins la ceva material, cînd să le iee și slujba de paznici peste creșterii bisericii, slujba plătită. Cînd să peardă acest lucru pămîntesc, material, atunci și-au dat sama de cît au perdut ei și din lucrurile sufletului, din drepturile limbii lor!

A doua iese și mai vin la iveală, că biserica catolică nu mai este azi de fapt ocrotitoare pe-o formă a tuturor fiilor sei, de ori-cencam și de-ori-ce limbă, — ci e o unealtă de maghiarizare puternică și volnică și cutezătoare!

Însurarea iertată

fără privire la miliție.

O hotărîre mai nouă a guvernului militar vestește, că miliția nu mai pune pedecă însurătoarei, cum punea pîn' aci. Pîn' acum un june că nu trecuse de asentare ori nu-și împlinise încă anii de slujbă în armată, trebuia să-și ceară slobozenie dela miliție, ca să se poată însura nainte de scăparea dela cătanie.

De aci încolo miliția nu mai pune această pedecă.

Implinim

cît putem și următoarea cerere:

Am dat și în alți ani un număr potrivit de „Calendar Național“ de cînte ori cu preț scăzut, prin acele comune unde nu mai e școală românească, ci numai școală ungurească! Ca să ajungă și tineretul de acolo a celi ceva românesc și a să deprinde cu slove și a îndrăgi cartea românească.

Acum iar ni-se fac cereri din cîteva locuri să trimitem 10—20 calendare de cînte.

Răspundem: Chiar de cînte nu le putem trimite, că ne stau și nouă în cheltuială mare, — dar facem următoarea ușurare:

— În toate acele comune, în care nu mai este școală românească, dăm cîte 10—20 de Calendar Național, în loc de 40 fileri, cu numai 10 fileri unul, — și să-și plătească posta la scoaterea pachetului.

(Li-se vine astfel un calendar, cu postă cu tot, în vre-o 12 fileri).

Dar să cere, plata lor înainte. Acei dar, cari aflîndu-vă în comuna unde nu mai e școală românească, aveți inimă pentru tineretul ieșit din școală streină, trimiteți după 15-20-25 Calendar Național, cari sînt foarte frumoase, și le împărțiți între cetitorii din comună pe prețul cît vă costă (cam 12 fileri unul) ca să-i deprindeți cu cetire românească frumoasă și înălțătoare de suflet, — așa cum „Calendarul Național“ pe 1913 dă din belșug!

Grăbiți a trimite pînă mai avem din aceste Calendar. Că numai 1000-1200 putem trimite în acest fel.

Din România.

Prințisorul „Mircea“.

În 2 Februar n. va avea loc la palatul regal din București botezul celui mai nou Principe român, fiul Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand și a Principesei Maria.

Noul Prințisor va primi numele frumos istoric, de *Mircea*, și va avea doi nași, cum numai rar fericit-născutul pe lume cu așa „nănași“. Un naș ar fi Împăratul Wilhelm al Germaniei, al doilea naș însuși Regele Carol, care îi e și moș. Fiindcă Împăratul Germaniei nu poate, în aceste vremuri, părași țara, va trimite în numele seu, (cu lumina și cu cinstea de botez), pe unul din fii sei mai mari... Prințisorul va avea ca preot botezător pe înalt Preasfințitul Metropolit Primat al Țării, Conon.

Mai mare decât Mircea, e, printre Prințisorii români, Prințul Nicolae, care are naș pe — Țarul Rusiei!

Ori-cum s'ar socoti aceste lucruri, ele sunt și e dovadă de marea prețuire de care să bucură Curtea Domnitoare Română la marile Curți streine.

„Flota națională!“

Zilele astea au scos la iveală mai mult ca ori-când și pentru România, că ce mare lucru e a avea o puternică *flotă* (armată de corăbii) în marea ce îi e vecină (Marea Neagră).

Că numai de curînd o foaie mare rusască scria, cum am arătat și noi, că România sa nu să prea umfle în pene, că Rusia o poate face ușor să tacă: n'are decât să trimită flota ei din Marea Neagră în fața Constanței, a prețiosului oraș român cu port de mare, — și cînd gurile tunurilor uriașe de pe corăbiile rusești vor amenința cu potop frumosul oraș românesc de pe lărmul mării, iute vor trebui să-și domolească Români vorba și pașii!

Asta o spun gazetele rusești știind că România, deși s'a înzestrat și ea cu cîteva corăbii de războiu, totuși acelea sunt încă prea puține și prea slabe pentru a sta cumva cu ele în fața vaselor multe și tari de războiu, pe care vecina sa Rusia le are în aceeași Marea Neagră.

Lucrul acesta a deșteptat pe Români din Țară din liniștea lor în privința aceasta și trezînd în ei grija pentru o mare flotă națională, — îndată s'a și pornit în țară o viuă mișcare de a să aduna daruri dela toată obștea, pentru sporirea și ducerea la înflorirea de care să vede că e lipsă, a flotei naționale de războiu a României.

Marea Societate a femeilor ortodoxe române a fost cea dinții care a dat o chemare (apel) către țară, prin care poartă pe tot Românul bine înțelegător de trebuințele țării, — să aducă jertfe pentru fondul flotei naționale.

Pășirea patriotică a Societății

Femeilor, a avut un mare răsunet în toată țara.

Metropolitul Pimen al Moldovei, a trimis și Sfința Sa o circulară către toți preoții sei, cerîndu-le să îndemne cu tot sufletul poporul, ca fiecare să jertfească cît poate pentru fondul flotei naționale.

Corpul profesorilor și învățătorilor din toată țara, a răspuns chemării patriotice prin hotărîrea sa, de a jertfi plata sa de pe o zi întreagă, în fondul flotei: Profesorii dela universitate, ca și dascălii dela sate! Singur din această una danie, au încurs în numitul fond vre-o 300.000 coroane.

— Deputații țării au hotărît să dea plata lor de pe cinci zile fondului flotei.

Fabricanții de tot felul să întrec a subscrie sume însemnate pentru patrioticul scop.

E o însuflețire luminată în toată țara și jertfele curg în măsură înveselitoare, — dînd cele mai bune nădejdi, că mărețul scop va primi un puternic sprigin, — afară de acela pe care îl dă statul însuși.

Frumos dar patriotic.

Di Valeriu, profesor de universitate în București, a trimis ministrului român de războiu o scrisoare prin care îi face cunoscut, că dsa dăruiește de veci tuturor acelor soldați din comuna Gușteni (Vilcea) cari vor trece Dunărea și vor lua parte viuă în războiul ce să vede că va izbucni cu Bulgaria, cîte 5 hectare de pămînt, din moșia ce o are din susul acelei comune.

Cum în România aproape fiecare bărbat întreg, e soldat, se înțelege că în vreme de războiu aproape tot din a două casă va pleca un om în războiu și ajungînd, și regimentul lor în linia de foc, prin asta toți soldații din numita comună ajung la un prea frumos dar din partea luminatului patriot.

Corespondență.

Din Toplița Română.

Cum face un om bun să se raspîndească lumina în jurul seu. —

Reghin, Ian. 1913.

D-le Redactor!

Am trecut prin Toplița română, comună cu vre-o 4000 de locuitori români (din 5 mii și jumătate cîți are) și cu plăcere am văzut, că poporul din această frumoasă comună, cetește multe foi, printre cari „Libertatea“ e una din cele mai celite. S'a nimerit că am dat în vorbă cu un Român bun de-ai noștri de aci și printre altele, l'am întrebat despre cum merge treaba cu celitul și, cu răspunderea foilor în popor! Prinde dragostea de carte ori stă pe loc sau dă poate înapoi? Și mi-a plăcut de ce am aflat.

„Ba să lățește, domnule, cartea în popor. Să lățește bine. Uite, și

eu sunt unul care cetesc foile dela Prăștie de un an de zile. Nu le-am cunoscut pîn' atunci. Dar am un vecin aci în ulița care le are mai demult și acestuia, plăcîndu-i de acele foi, s'a făcut vesitul lor însuflețit printre noi care nu le știam, și am ajuns de le ținem azi mulți. Prin 1910 nu veneau mai mult de 3 foi dela Orăștie în Toplița, dar fratele nostru Ioan Moldovan alui Andrei, după ce-și cetea foile, nu și-le punea în fereastră, ci ni-le dădea nouă vecinilor, azi la unu, mâne la altu, spunînd să le știm și noi, că le pricepem, fiind scrise anume pentru noi oamenii din popor, — ba uneori celea el însuși la mai mulți inși adunați colo ori colo. Și a și a trezit în mulți inși dorul de-a avea și ei aceste foi, iar azi, după doi ani, vin în satul nostru peste 15 foi dela Orăștie, și le cetesc și copiii de școală, că le plac veselele și poeziile și znoavele din Foaia Interesantă?

M'am depărtat mulțumit de cele ce-mi spunea bunul frate. Căci răspîndirea celitului românesc în popor, ne dă nădejdea înălțării sufletești a acestui popor, și mai ales dacă el din foi bune își ia hrana sufletească, asta ne e chezeșie cu totul înveselitoare, că tot mai bine oțelit va primi lupta pentru viața sa națională, pentru drepturile sale, pentru tot ce e frumos și nobil.

Nu pot trece cu vederea să nu arat aci, de cîtă laudă e vrednic un țaran cu suflet bun, ca numitul frate Ioan Moldovan din Toplița, care prin apostolia sa de răspîndire a foilor în popor, face o mare și prețioasă slujbă neamului seu! Dzeu să-i fină inima bună românească, și să ne dea în fiecare sat cîte un om cu astfel simțiri și zel!

Călător.

Cincul-mare, în 25/1913.

Onorată Redacțiune!

Subscrisul, ca prezident al „Reuniunii meseriașilor români“ din Cincul-mare, îmi țin de datorință a aduce și marei obște la cunoștință ceva despre producțiunea teatrală aranjată de meserieșii noștri în ziua Botezului Domnului, seara, jucînd piesele teatrale: „Ileana Cosinzeana“ și „Pribegii“.

Find meseriașii aproape toți astfel de tineri, cari pentru însușirea măestriei lor, au umblat prin orașe streine, sunt toți băieți isteți, și așa aflăm de lucru firesc, că în jocul lor teatral, fiecare s'a întrecut întru împlinirea rolului său, spre mulțămirea tuturor celor ce au fost de față.

Nu pot întrelăsa a aminti, că deosebit merit pentru aranjarea acestei petreceri, are dl Dumitru Gergel, diurnist la judecătorie, care n'a pregetat a lua parte la toate probele și a conduce producțiunea pînă în sfîrșit.

Aceasta ar fi reușita morală, după care au însetat membrii Reu-

niunii noastre, dar nici reușita materială n'a fost mai pe jos, fiind spriginii meseriașii de un public desful de frumos, — deși ar fi putut fi țărani și mai mulți, căci tot din sinul țaranilor au eșit și meseriașii. — S'au încassat din vinzarea biletelor cor. 137'60, din suprasolviri cor. 30'80, de tot 168'40 cor. 40 fil.

Din aceștia s'au cheltuit cor. 107'56. A rămas astfel cîștig curat care s'a adus la fondul Reuniunii: 60 cor. 84 fil.

Aduc și prin aceasta cuvinte de laudă isteșilor diletanți și mulțumită tuturor celor ce au luat parte și celor cari au dăruit cîte ceva peste plata de intrare!

Cu toată stima

Vasile Mărginean,
prezid. Reuniunii.

Din Boiu-mare.

În Boiu-mare (Tîrnava-mică) în ziua de anul nou, pe cînd preotul slujea sfînta liturgie în biserică, s'a iscat un foc, aprinzîndu-se edificiile economice a țaranului Ioan Badeu și a fratelui seu. Oamenii la auzul veștii că e foc, au părăsit toți biserica giăbind a scăpa ce se va putea, și a opri lăfîrea focului. Ioan Badeu din întîmplare s'a fost asigurat la „Banca Generală de Asigurare“, la cea românească din Sibiu. Contractul îi sosise la agentura din Sighișoara de cu bună vreme, și omul primise înștiințarea despre asta, se dusesse la agentură să-și scoată contractul, dar ne-avînd atunci banii de lipsă, s'a rugat să fie așteptat încă de plată vre-o săptămînă două. Agentura i-a primit rugarea și l'a creditat. Iaca de-odată îl ajunge nanorocirea.

Fiind Banca G. de A. înștiințată, a trimis pe omul său la fața locului; a prețuit paguba și i-a plătit'o! O bancă streină și care nu are durere pentru popor, s'ar fi folosit de apucătura, că omul nu-și scosese încă contractul, ci acela era tot la Agentură. Banca noastră românească însă, după ce omul altfel spusese că va plăti negreșit asigurarea și numai lipsa de bani îl face să mai lase contractul încă la agentură, — nu s'a folosit de nevoia omului, ci i-a plătit cu cinste paguba avută. E un lucru frumos din partea băncii românești, și-l arătăm aci spe cinstea ei. Folosind acest privilegiu, dl preot Elie Ioanoviciu, din Boiu-mare, le-a ținut oamenilor la Bobotează o vorbire frumoasă despre asigurări și despre „Banca Generală de Asigurare“, bancă românească, care lucră nu numai cu banul, ci și cu inima! A îndemnat parochienii săi, să se asigure și să sprijinească prin aceasta și Banca, care le poartă grija așa de frățește. La indemnul dlui preot s'au și asigurat o parte mare a satului, făgăduind și ceilalți, că se vor asigura.

Vino, biciule de foc!

Pleazna de foc a biciului zis vlădicia greco-catolică maghiară, cu care guvernul dela Pesta vrea să facă să intre cât mai repede și mai supuși în staulul maghiarizării, pe credincioșii români din sute de comune bihorene, selăgene, sătmărene, — pleazna asta a început să ardă pe poporul nostru frate, pe a cărui spate a început a cădea, — și l'a făcut să se miște, să dea semne de viață.

Papp Antal, noul Episcop, numit în capul vlădiciei din vorbă, a trimis acum 3 săptămâni cătră toți preoții din eparchia (vlădicia) sa o scrisoare, prin care le face cunoscută punerea în viață a noii vlădiciei și-că ei, dimpreună cu turma credincioasă păstorită de ei, să vor ținea de azi încolo, de ei! li îndrumă să cetească această cea dinții scrisoare arhierescă a lui, și poporului lor credincios. Bine înțeles, toată băsada asta vlădicească nouă, era get-beget patriotică, curat unguerească.

Cum în biserica catolică (și în cea greco-catolică) rinduiala și porunca merge câtănește, — preoții au fost siliți a să supune la poruncă și a ceta vestirea vlădicească unguerească. Dar această vestire a avut darul a aprinde și a revolta cu putere grozavă poporul din mai multe comune, în cari s'a ceta.

Așa de pildă în Sanislău, cind părintele protopp. Alexe Popa a spus poporului că despre ce este vorba și că iaca are să le cetească cuvântul „archieresc“, care însă nu mai vine dela arhierul-părinte de până acum, care grăia așa de dulce dela inimă la inimă credincioșilor, cari îi erau în același timp și frați, — cind a vrut să înceapă a ceta aldășuiala unguerească, tot poporul a izbucnit în strigăte aprinse și desnădăjduite, spunind protopopului:

— „Nu ne trebuie vlădicia unguerească! Vom trimite scrisoarea lui înapoi!“

Ba mulțimea, înfuriată chiar, de starea de umilire și iobăgie sufletească în care e să fie împins de de nou acest popor, — a început a ițura pe „Sfinția S'a“ vlădicul ce le trimetea „aldas și béké-şég“ unguerească!

În multe comune din Bihor, cetairea cuvântului vlădicesc a fost primit cu tumult, cu zgomot, cu scuiări chiar din partea poporului român. — Ba în câteva locuri a fost zmuș din mâinile preoților, spre a fi trimis napoi urgisitului dela care a purces, Vlădicului Papp Antal.

La curtea episcopiei gr. cat. române de Oradea mare au venit din mai multe sate deputațiuni (bărbați trimiși) cari au spus Presfinției sale Episcopului Dr. Radu, că poporului nu-i trebuie noua vlădicie și că mai aurind închide bisericile și trimite cheile la Roma,

decit să sufere liturgia unguerească și pe vlădica de ungar!

Așa! Să trăiți, scumpi frați! Vezi acum ne place nouă de voi! Că s'a trezit în voi sufletul verde românesc! Iar trezitorii sunt tocmai aceia, cari vă credeau morți de jumăta'e ca Români, și gindeau că e destul să vă împingă încă puțin cu mâna lor dușmană și veți cădea îndată grămadă în morăniul național ce vi-i pregătiseră.

Ci biciul lor care vă atinge azi trupul național cu pleazna de foc, e mai curînd trezitor, decit omoritor!

Veniți politicilor maghiari nebuni, veniți și plezniți numai pe Români peste tot locul cu biciul de foc al prigonirilor naționale, — că de acelea nu ne speriem noi! Suntem oțeliți de multele focuri vrășmașe prin care ne-au trecut veacurile apuse, — și nu de voi ne vom cutremura și ne vom vîrî în pămînt!

Haidăți numai și dați cu biciul de foc pe spatele Românilor, ca cu altă mai cîrînd să se ridice ca leii întru apărarea legii și limbei lor, chiar și aceia pe care voi îi credeți morți, ca frații din Bihor, din Selagiu, Sătmăr, etc!

Cum să abonează

„LIBERTATEA“

cu adanșele ei:

Prețul regulat al foii „Libertatea“ cu toate adanșele sale este 10 cor. pe an. Cu atit o plătesc casele, hotelurile, băncile, cărturarii, negustorii și toți inteligenții cu prindere.

Economilor

le facem însă următoarele prețuri scăzute:

Pentru 5 cor. pe an (sau 2 cor. 50 fil. pe jumătate de an), li se trimite „Libertatea“ cu „Foia Interesantă.“

Mai puțin 1 cor., așadar pentru 6 cor. pe an (sau 3 cor. pe jumătate de an), li se dă: „Libertatea“, „Foia Interesantă“ și foia de glume „Bobîrnaci“, — întocmită de istețul Haralamb Călamăr, cel mai bun scriitor glumeț azi la noi.

= **Tuturor abonaților apoi, și celor ce trimit 5 cor., și celor ce trimit 6 cor., le dăm pe de-asupra, de cînste, în fiecare lună o broșură (cărțică) economică, „Spiciurile Economice“, — de tot 12 cărțicele pe an cu articli și povești economice!**

Mai ieftin de așa

putem da foile numai celor ce abonează (trimit plata) pentru 5 ori mai multe tînduri de foi pe o adresă. Acestea le dăm:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, fără foia de glume, în loc de 25 cor., cu 22 cor. pe an (11 cor. pe jumătate de an). Sau:

5 ex. „Libertatea“ cu 5 „Foi Interesante“, și 5 „Bobîrnaci“, în loc de 31 cor. cu 25 cor. pe an.

Și „Spiciurile Economice“ pe de-asupra.

Numai „Foi Interesante“

fără „Libertate“ și celelalte, încă trimitem, dar cel puțin 10 (zeci) în un loc. De pildă pentru grupa de copii dela școala de repetiție, pentru tinerii al școlii sau pentru tinerimea din o uliță, din o vecinătate, cere unul singur 10—20—30 „Foi Interesante“. Și merg toate la el și el le dăparte abonaților ori din aceia după etc. De fiecare „Foi Interesantă“ trimite 1 cor. pentru 10 foi, 10 cor. etc.) și le dăparte în toată săptămîna un an de zile!

Faceți-vă, dragi Români, cari azi știți ceti, apostoli ai răspîndirii în acest fel al cetitului prin sate, — de vreți cu adevărat binele acestui neam!

NOUȚĂȚI

Un avocat cu frumoasă gîndire e dl avocat Dr. Gîrda din Făgeț, om altfel cu suflet de poet. Scriam anul trecut că are în cancelaria dsale o picșă în care adună bănușii ce-i dau oamenii cari îi caută cancelaria, ca plată pentru sfaturi mărunte, pe care dsa le dă bucuros celor lipsiți de sfat. Dar răsplata oamenilor nu o ține pentru sine, ci o adună cît e anul și apoi o dăruiește pentru un scop de binefacere. Așadar a scos bănușii adunați așa, și a aflat 80 cor. pe care le-a trimis pentru Fondul ziariștilor români dela noi, păstrat la „Ardeleana“ în Orăștie. —

— Pentru același fond au mai sosit și dela dl Dr. Sîrbu, preot în Rudăria, 5 cor.

Moarte. Dimitrie Proca, comerciant, după îndelungate suferințe a încetat din viață Duminecă la 13/26 Ianuarie în al 53 an al etății în Cenatul Sacelelor.

Advocat nou în Ilia. Dl Dr. Simeon Dragomir, face cunoscut, că și-a deschis cancelaria advocațială în Ilia Murășană, în piață.

Nădăjduim că Românii din ținutul Iliei, avînd acum 3 advocați români în acest opid, nu vor mai bate la ușa advocaților jidani și maghiari, cari numai banul îl știu jupui de pe bietul Român sărac al aceluși ținut, dar încolo nici un drept nu-i recunosc, nu-i cîntesc, ci cînd numai li-să dă privilegiu, i-l răpesc și i-l calcă în picioare, — cum au dovedit-o atit de păcătoș de atitea ori!

Credința mincinoasă, că avocatul de evreu, fiind mai bine cu județul, te-ar apăra mai cu izbîndă decit avocatul român, — să piară din inimile românești cum piere fumul și să se topească cum să topește ceara de fața focului, a luminei! Te apăra Românul mai cu inimă decit streinul, și numai atita dreptate să ai pe partea ta, cît un grăunte de muștar, el o va scoate la iveală și o va duce la biruință, iar cînd n'a-i dreptate, nu te poate scoate la liman nici cel mai pericunat jidan!

Român la Români! de voiți ca acest neam, tare și mare să ajungă ca mîne pe aceste plaiuri care lui i-se

cad, că părinții lui le-a apărut și îngrășat cu singele și oasele lor!

Dar dela inimă bună ne-a sosit iarăși zilele astea: Trimișindu-ne abonamentul la foi, dl Ioan Pascu, m. cojocar în Cincul mare, ne-a trimis și 3 cor. pentru fondul ziariștilor. Le-am trecut la administrația fondului, la „Ardeleana“ de aici. Fie lăudată frumoasa aducere aminte de o faptă bună, a cinstului nostru abonat.

Negoș nou. O cocoană din un oraș american a iscodit un negoș nou de toi: negoșu cu copii mici. Publicase prin foi, că ea cumpără și vinde copii, de orice vîrstă, copii de cîteva clasuri ori de cîteva zile și de cîteva ani. Spunea că să află în... prăvălia ei de copii, copilaș cum îi cere gustul: cu păr negru ori bălai, cu ochi negri ori vineți, feciorași și fetițe, cum poștești!

Dusă la poliție și luată la întrebări, interesanta americana i-a ris poliției în față și i-a spus: Nu cumva ați vrea să mă pedepsiți? În loc să-mi dați un premiu bun! Cui și ce rău am făcut? Mai bine gîndiți-vă: cîte crime am înlăturat eu și pe cîte femei nenorocite le-am scăpat de-un păcat și poate de-o temniță pe viață, prin aceea că le-am cumpărat copilașii pe cari ele nu-i puteau ținea din o pricină ori din alta! Acei copii ori că ajungeau lăpădași ori chiar potopiți cumva, — dar așa eu îi mintuesc vieții, îi dau în case bune care ar dori să aibă un copil și nu au, acelea vin și-si aleg unu dela mine și-l cresc, că au cu ce, și poate dau din el un om folositor societății! De ce m'ați pedepsi? Ori vind eu carne de om? Nu-i adevărat. Eu iau 3 dollari, 5 doll. 10 dollari, după cît a stat copilul de mult la mine de l'am îngrijit. Nu-i prețul copilului, ci numai răsplata ostenelei mele.

Și poliția a trebuit să se dea învinsă și să dea pace isteței femei și nici n'a oprit-o macar a mai face în aceset fel negoș cu copii.

Spre știre.

Dela numărul viitor începem a opri foile pe adresa acelora, care nu și-au trimis plata pe anul de față.

Încreștinași.

Despre un interesant botez vine știre din București:

Luni în ziua sfîntului Ioan Botezătorul, au fost botezați în biserica Sfîntului Nicolae, un jidan și o jidancă, trecuți la creștinism. Sunt domnul și doamna Flachs, bogătași funcționari în capitala română.

Ca nași au luat parte la „scufundarea în Iordan“ a „finușilor“ lor, dnii Paspati, director la marea bancă „Marmorosch-Blank“ din București, la care dl Flachs e funcționar, și dl Andronescu, magistrat din Buzeu.

Biserica era ticsită de lume, adunată să vadă interesantul fapt al botezării unui om mare, — îndeosebi venise mulți ovrei, coreligionari până ieri, ai dlui și dnei Flachs.

Scrisori ciudate. Azi ne-a adus posta un buletin de postă cu bani, ca abonament la foaie. Adresa era așa:

Tek. Unor Adam urnak
Szászváros

iar pe cupon scris: 2 cor. 50 fil. Libertate, 1 Foaie interesantă, pentru George Țirlea din Batiz.

Posta de-aici nu știe să fie în oraș nici un domn „Unor Adam” și ni-a adus banii nouă numai după scrisoarea de pe colorul boletei. Rugăm pe G. Țirlea din Batiz să ne scrie, nu cumva a vrut să trimiță banii aiurea la ceva Unor Adam și a încurcat scrisoarea aceleia cu cea de pe alt buletin ce poate ne suna nouă?

Și peste tot rugăm pe cei ce ne trimit bani ori scrisori, să fie cu luare aminte ce scriu și cum scriu, să dea adresa curată, și ce eer iară să arate limpede, că avem nespuse de mult val cu scrisorile rele, încurcate, cari ne răpesc timpul scump și ne fac să înfirziem trimiterea grabnică și altora.

Și: nu ne scrieți mult, ci scurt și bine limpezit!

De vorbă cu abonații.

— De ce să îi samă când trimiți după foi. —

Cețiți cu luare aminte!

1. Când trimiteți scrisori către redacție ori administrație: scrieți scurt și limpezit, căci fiind noi aici oameni puțini, nu avem răgaz a ceti scrisori mari. Multe scrisori lungi ori rău scrise, rămân necetite săptămâni întregi, până ajungem a avea răgaz și pentru ele.

2. Întii și întii rugăm să băgați de samă, că noi intrăm, prin aceste foi, în casa bunilor nostri abonați, ca frați, ca pretini, și nu voim să ieșim din casa lor cu vorbe rele, cu supărări. De aceea: nu dăm foile pe credit, ci ele trebuiesc plătite înainte de tot omul ce dorește a le avea.

3. Abonații vechi ne fac un mare bine, o plăcută ușurare, pentru care le suntem mulțumitori, dacă, când trimit banii pentru foaie: scriu pe cotorul mandatului postal (a boletei roșii cu care trimiți banii) numărul vechi de pe adresa sub care îi vin foile! (E n-rul scris la dreapta sus, pe fâșia de adresă, nu cel dela mijloc). Rugăm dar: scrieți toți acel număr acolo unde i-am făcut loc pe cotor (Nrul vechiu de pe fașe e.....). — Tot așa ne face un bine fiecare abonat vechiu, dacă ne dă acel număr și atunci când ne scrie că n'a primit cutare foaie, că și-a schimbat adresa. Mai repede îi putem atunci împlini cererea.

4. Scrie adresa foarte limpede: numele scrieți-l curat româneste, asemenea comuna, dar la comuna și la posta din urmă, de care vă țineți, dați-ne și numirea ungurească, apoi scrieți-ne comitatul în care vă aflați.

POSTA REDACTIEI

Dlul Sofron Metes în Ind. Harb. (America). S'a trimis precum ai dorit tot! E foarte frumos dela Dta, că în acest chip îngrijești ca acasă să nu lipsească o foaie și ceva cărți de cetit alese. Ți-am pliiit cu drag...

Todor P. Stanciu în Chicago. Am trimis foile la adresa dată, și i-am pus cărți de vre-o 3 cor! Mulțumim.

Moise Cioba în P. Prețul Calendarelor e publicat în fiecare săptămână. Caută-l acolo și atita plătești cit să cuvine. Nu putem scrie fiecăruia și deosebit ce costă calendarele.

Ioh. Bodea, Pola. — Ai trimis abonament pentru George Briciu, dar nu spui de unde e G. Br? Dă-ne adresa. Pin' atunci foile nu-i pot merge.

George Condrea, Kokosbacstelek. — Numai Bobîrnaci nu-să trimit. Ci spune în a cui „Libertate” să ți punem? Dacă are cineva acolo „Libertatea”, îți pot merge în foaia lui. Altfel nu.

G. C. în Asht. (America). Portretul dtale nu aflăm să fi sosit la noi. Mai trimite-l. Dar numai așa îi putem face loc, dacă avem un cuvânt ceva de spus de dta, fie că acolo faci un bine ceva, fie că aici acasă o faptă bună. În foaie chipurile trebuie să aibă un rost oarecare, bunăoară arătăm chipuri de port ori chipuri de muncitori culturali, sau de făcători de bine. Numai puține vin ca curiozități (lucruri interesante ori ciudate) din lumea mare.

P. Nacea în C. De ce ai trimis 2 cor. 25 fil. în loc de 2 cor. 50 fil? Când trimiți banii pe calendare, pune și cei 25 fil. opriți fără nici un rost.

Abrudean P. în Kis. b. Ne-ai trimis 60 fil. să-ți trimitem Calendare. Dar nu spui de care și câte? Ți-am trimis numai unul Național, că banii pentru două nu să ajung. Vedeți prețul pus în foaie și vă țineți de acela.

An. Horv. în G. Numeri singuratici de Foi Int. de pe anii trecuți nu mai avem. Ți-am putea trimite volumul întreg, legat la un loc. Nici 28 din a. tr.

Ioan Zaha N Derzinda. De ce ni-ai trimis numai 2 cor. 26 fil. pe jumătate de an! Pentru acei bani vei primi numai „Libertatea” goală — fără adăusele ei.

D. Pod. în K. Fiindcă ai trimis numai 2 cor. pe 1/3 an, — vei primi „Libertatea” singură.

Simeon S. în M. Vașarh. — Ceri să-ți vină foile cu „Bobîrnaci”, dar pentru Bobîrnaci n'ai trimis nimic, — de aceea i-am oprit. Trimite și plata lor și-ți punem iară.

Gruița T. în F. — Singur scrii că ai cetit că prețul alor 10 Foi Int. pe jumătate de an, e 5 cor. — De ce ai trimis dară pentru ele numai 4 cor. 50 fil? — E așa de supărăcios acest lucru de a opri 10-20 fileri fără nici o treabă din prețul foilor, știind că nu ni-se plătește să mai umbâm cu scrisori după ei. Ți-am trimis numerii 3 și 4, iar 1 și 2. îi oprim pentru filerii opriți de dta.

Stoica Achim, cantor, Veneția-dejos. Ai trimis banii pentru un abonat pe 3 luni și ceri foaia pentru doi. Foaia să trimite numai dtale iar lui Nic. Iosip nu, până nu vin bani și pentru el.

Povestea neamului

cu chipurile și versurile ei, scrisă a-nume pentru popor, — să află în broșurile (cărțile) scoase de foile naționale dela Orăștie, sub numele:

„EROII NOSTRI”

din care au ieșit cărticica 1 și 2, cuprinzând istoria neamului nostru românesc dela începutul lui până după venirea Ungurilor pe acest pământ.

Fiecare cărticică are mulțime de poezii ce cîntă mărirea străbună și chipurile eroilor străvechi și a faptelor lor mari. Prețul fiecărei cărticice e 30 fil. și 5 fil. de postă. Luată amîndouă odată, să trimit franco cu 65 fil.

Broșura 3. e sub tipar și va ieși în curînd. Vom da de știre.

Editor și red. resp. Pompiliu Albu.
Tipografia Nouă I. Moja, în Crăștie.

INSOȚIRE DE CREDIT IN DÁNOS (Nagykükküllő m.).

Activa.		Bilanț cu 31 Dec. 1912.		Pasiva.	
Cassa în număr	K 730'25	Capital de cvote	K 2795'—		
Imprumuturi	77788'21	Fond de rezervă	1215'41		
Cumpăna	K 1374'42	Depuneri spre fructificare	28507'80		
Amortizare	137'42	Cont-curent	50465'—		
Realități	1571'76	Interese anticipate	444'56		
Mobiliar	K 389'30	Profit curat	1320'02		
Amortizare	39'30				
Efecte	210'—				
Spese de fondare	K 409'30				
Amortizare	49'30				
Timbre	64'56				
Semințe	36'32				
Diversi	1900'22				
Interese restante	499'47				
	K 84747'79				K 84747'79

Debit.		Profit și Pierdere		Credil.	
Interese de Cont-curent	K 3425'50	Interese de împrumuturi	K 6334'21		
Interese de depuneri	1747'47	Venit dela cumpănă	140'—		
Contribuțiune directă	170'36	Venit din arîndă	425'92		
10% dela inter. de dep.	174'75	Proviziuni	948'12		
Spese de adm. și procurări	352'30				
Porto	66'47				
Amortizări	226'02				
Remunerațiuni	275'36				
Chirie	90'—				
Profit curat	1320'02				
	K 7848'25				K 7848'25

Daneș, 31 Decemvrie 1912.

Em. Eloreia m. p., Pompiliu E, Constantin m. p., Oct. Tobias m. p.,
cașsar. contabil. dirigent al Bialei „Albina”
Erzsébetváros.

DIRECȚIUNEA:

Zacharie Medrea m. p., preș. Ioan Țilicea 30 m. p.
Zacharie Cristea 51 m. p. Ioan Cristea 218 m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinînd conturile prezente, le-a aflat în regulă și consonanță cu registrele

Ioan Bendorfean m. p., preș. Ioan Țilicea 37 m. p. Ioan Langa m. p.
I. Hudea 63. m. p. P. Dopp m. p. V. Constantia m. p. Er. Cristea m. p.

Onorate Domnule!

Cunoscînd multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta

Birou de informații și Agentură românească.

Dați ori-ce informații în ori-ce cauză ce să ține de Budapesta. Exoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări facute către ori care ministru, Curie ori al oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi exoperez rezolvarea în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri ieftine, ori-care sistem de motoare cu benzina ori cu oleiu brut ori cu gas. Toțfelul de mașini de treerat, toțfelul de mori cu petri sine și cu moșara trainice. Toțfelul de automobile, pompe și ferestrele, precum și alte reconvizi economice. — Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mîna primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zitiie primesc plîngerii dela țărani români cari cumpăratuș mașini dela agenți au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l'au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlatani:le jidovilor și să-i scap de procesu. Il sfătuiesc pe fleștecare Român doritori să-și cumpere ceva, să-mi scrie ca să merg eu la dînsul, ori să vină dînsul la mine să ne înțelegem. Iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din cascio sale.

Exoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—25 ani, cu procente mici, și mijlocesc vinzări și cumpărări de moșii și păduri mari,

Cumpăr grin, cucuruz, ovăs, bol, oi și porci. Toțfelul de poame și legume și altele.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români. Pentru serviciul meu imi plătiți o taxă după învolală.

Cu stimă

L. OLARIU, Budapest.
II. Tölgyfa u. 10. II. n.
(în BUDA, lângă podul »Margithid«).

Rachiu!

Vindem dela 100 litre in sus, sau și per vagon,

Rachiu de prune, curat, simplu sau întors (pre-fript), cu prețuri moderate!

„PRUNA“

1-3

societate pe acții industrială și comercială în Ilia-Murășană—M. Illye.

Casă de vîndut.

Casa cu Nr. 27-a din ulița Zăvoiu, în Orăștie, e de vînzare

din mîna liberă. Două odăi, cugnă, cămară. Două grajduri. Grădină mare, etc.

Pentru informații mai de aproape a să adresa în casa înșasi, la

1-1

Nicolae Sasan.

TUSA

Răgușala și Catarul sunt mai bine înălțurate prin **Bomboanele-Pemete** alui Réthy.

La cumpărat să cereți a nume **Bomboane-Réthy**, căci să dau multe imitațiuni de nici un folos.

Prețul: 1 cutie (șatula) 60 fileri. Șatula mare 1 cor.

Să oapătă peste tot locul!

II. 3-16 (765)

Casă de vînzare!

Din cauza întreprinderii unei călătorii în străinătate, casa din strada mică nr. 274, din Vaidei, constatătoare din 5 încăperi, grajd, șură, 2 cotețe pentru porci și grădină mare cu diferiți pomi roditori, are licență de circimă, trafic și sare; aranjată cu prăvălie și pavilion de joc, să vînde din mîna liberă.

Informații să pot lua dela proprietarul

George Gavrilă

1-3

din Vaidei.

„PROGRESUL“, institut de credit și economii, societate pe acții în Ilia-murășană—Marosillye.

CONVOCARÉ

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „PROGRESUL“ societate pe acții în Marosillye-Ilia-Murășană, să convoacă prin aceasta în sensul statutelor, la a

VI-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în 2 Martie 1913 st. n., la orele 2 p. m., în localul institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării, denumirea prin președinte a unui notar și a 2 scrutinători.
2. Esmiterea a doi acționari de către adunarea generală pentru verificarea procesului verbal.
3. Raportul direcțiunii, bilanțul anual și raportul comitetului de supraveghiere.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat și votarea absolutului.
5. Alegerea bărbaților de încredere externi pe anul 1913 de gestiune.

6. Fixarea marcelor de prezență a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere pe anul 1913.
7. Alegerea membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere în locurile devenite vacante.
8. Eventuale propuneri întrate conform §-ului 29 litera g) din statute.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la aceasta adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiali, — au a depune acțiunile și documentele de plenipotențiere la cassa institutului cel mai târziu până la 1 Martie 1913 st. n., sau la casele institutelor: „Albina“ din Sibiu, „Ardeleana“ din Orăștie, „Cassa de păstrare“ din Săliște, „Victoria“ din Arad și „Orientul“ din Dobra, ori în fine la cassa Dlui Dr. Eugen Rozvány, avocat în Oradea-mare — cel mai târziu până în 27 Februarie 1913 st. n.

Marosillye—Ilia-Murășană, 25 Ianuarie 1913.

DIRECȚIUNEA

CONTUL BILANȚ pe 1912.

ACTIVA		PASIVA	
Cassa	K 6564.30	Capital societar	K 120000.—
Cassa de păstrare postală	K 563.38	Fond de rezervă	K 26129.85
Cambii	K 265508.15	Fond de penziune	K 1000.—
Cambii cu acoperire hipotecară	K 172347.—	Depuneri spre fructificare	K 74234.42
Cont curent	K 7761.—	Depozite de cassă	K 4762.80
Efecte (acții)	K 10980.—	Reescont	K 261854.—
Realități	K 40519.85	Dividendă neridicată	K 256.06
Debitori	K 2049.82	Creditori	K 625.44
Mobiliar	K 1859.21	Interese transitoare	K 9743.78
după amortizare de 10%	K 185.91	Profit curat	K 12823.55
Interese transitoare la reescont	K 3463.10		
	K 511429.90		K 511429.90

CONTUL PROFIT ȘI PERDERI

SPESE		VENITE	
Interese:		Interese:	
după depuneri	K 5627.53	dela cambii	K 31665.96
după reescont	K 23612.22	dela cambii cu acoperire hipotecară	K 14749.39
Salare	K 7323.95	dela conturi curente	K 881.97
Bani de cuartir	K 801.66	Venite dela realități	K 4503.32
Marce de prezență	K 428.30	Venite dela produse	K 807.10
Spese	K 1058.01	Venite dela efecte	K 128.90
Chirie	K 440.—	Provizii	K 4991.18
Porto	K 264.69		
Dare erarială și comunală	K 4599.25		
10% după interese la depuneri	K 562.75		
Amortizare din mobiliar	K 185.91		
Profit curat	K 12823.55		
	K 57727.82		K 57727.82

Marosillye—Ilia-Murășană, la 31 Decembrie 1912.

ION IANCU m. p.,
director executiv.

NICOLAU IUGA m. p.,
cassar.

GEORGE CĂRĂBAȘIU m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

G. Oprea m. p. Dr. St. Rorvány m. p. Dr. Vlad m. p. A. Ungur m. p. I. Olariu m. p.
I. Orbonaș m. p. I. Jancu m. p. Dr. El, Leményi m. p.

Subsemnatul comitet am examinat Cturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele institutului.

Marosillye—Ilia-Murășană, la 25 Ianuarie 1913.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Petru Ștef m. p. Simion Damian m. p. Aureliu Oprean m. p. Ionachie Olariu m. p. Iosif Dimperi m. p.

CONVOCARÉ.

Domnii acționari ai institutului „STRUGURUL“, institut de credit și economii, societate pe acții, să convoacă prin aceasta la

a V-a adunare generală ordinară,

care să va ținea în Pianul-de-sus la 23 Februarie n. 1913, la 1 oră p. m., în localul institutului, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul direcțiunii pentru anul 1912.
3. Raportul comitetului de supraveghiere.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea venitului curat și darea absolutului.
5. Alegerea a 3 membrii în direcțiune, în locul lui Iulian I. Vulcu, Pavel Radu, George Voișan.
6. Fixarea marcelor de prezență pentru anul 1913.

MEGHIVÓ.

A „STRUGURUL“, tak- és hitelintézet részvényrészességát Felsőpiánon részvényes urai, meghivatnak

az V-ik rendes közgyűlés

mely Felsőpiánon 1913. évi február hó 23. án d. u. 1 órakor az intézet helységében fog megtartatni a következő

TÁRGYSOROZATTAL:

1. A rendes közgyűlés megnyitása és alakulása.
2. Az igazgatóság jelentése az 1912. évről.
3. A felügyelőbizottság jelentése.
4. A mérleg számla megállapítása, a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása.
5. 3 igazgatósági tag megválasztása, Vulcu Julian I., Radu Pavel és Voișan George helyében.
6. A jelenléti díjak megállapítása 1913. évről.

7. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

8. Eventuale propuneri conform statutelor.

Domnii acționari să-și depună acțiunile conform §-ului 20 din statute.

La caz că nu s'ar prezenta acționarii în număr corespunzător, adunarea generală să va țină în 2 Martie st. n. a. c.

Pianul-de-sus, la 16 Ianuarie 1913.

DIRECȚIUNEA.

7. A jegyzőkönyv hitelesítése végett 3 bizalmi férfi megválasztása.

8. Az Alapszabályok értelmében tett eselleges indítványok. A részvényesek urak az alapszabályok 20-ik §-us értelmében adják be részvényeiket.

Azon esetben, ha a részvényesek nem jelennek meg elegendő számban, a rendes közgyűlés f. e. márczius hó 2-án fog megtartatni.

Felsőpián, B913. évi jan. hó 16-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Contul Bilanțului — Mérleg-számla

Active. — Vagyon.

cu 31 Decembre 1912.

1912 évi december hó 31-án.

Pasive. — Teher.

		K	f.			K	f.
Cassa în numărar		5933	28	Fonduri proprii: — Saját alapok:			
Pénztári készlet				Capital social;			
Efecte publice		1260		Alapítók:			
Értékpapírok				600 acții	á K. 50	K 30000	
Imprumuturi pe cambii cu giranți		163061		részv.			
Válto tárcza				Fond de rezervă		K 5815	35815
Imprumuturi pe ipotece		42716		Tartalékalap			
Jelzálogkölcsonők				Injereșe anticip. pro 1913			2442
Imprumuturi pe oblig. cu cavenți		52328		Előre bevet kamatok 1913 évre			50
Kölcsonők kötelezvényekre				Conturi-Curente		K 59400	
Mobilier—Felszerelés	K 600	540		Folyó-számlák		K 39700	
după amortizare—leirás után	K 60			Cambii reescomptate			
Anticipațiuni		296	55	Visszleszámított váltók		K 120787.12	
Előlegek				Depuneri spre fructificare			
				Betétek			
				Dividende neridicate		K 537.50	220424
				Fel nem vet osztalékok			62
				Depozit de cassă			930
				Pénztári letét			86
				Fond de binefacere—Jótékonyalap			390
				Venit curat			45
				Tiszta nyereség			6191
							40
		266194	83				266194
							83

Contul Profitului și Perderilor.

Spese. — Kiadás.

cu 31 Decembrie 1912.

Nyereség- és Veszteség-számla.

1912. évi december 31-én.

Venite. — Bevétel.

		K	f.			K	f.
Interese: — Kamatok:				Interese: — Kamatok:			
pentru fondul de rezervă				dela impr. pe cambii cu giranți			
tartalékalap után	K 204.39			váltók után	K 14969.86		
pentru depuneri spre fructificare				dela imprumuturi pe ipotece		3237.57	
betétek után	6085.87			Jelzálogok után			
pentru cambii reescomptate				dela imprum. pe oblig. cu cavenți		5309.02	23516
visszleszámított váltók után	3217.07			kötelezvények után			45
pentru conturi-curente				Proviziuni			
folyó-számlák után	5577.18	15084	51	Jutalékok		1807	93
Spese: — Költségek:							
a) salarii							
fizetések	834.						
b) chirie și curățit							
házbér és tisztítás	200.						
c) porto							
postadój	52.09						
d) diverse spese							
különböző költségek	532.12	1618	21				
Marce de prezență							
jelenléti díjak		322					
Contribuție: — Adó:							
directă							
egyenes	K 1373.46						
10% la int. de dep. și comp. de timbru	66.36						
10% betéti kamatok után	608.44	2048	26				
Amortizare: — Leirás:							
din mobilier							
felszerelésből		60					
Venit curat							
Tiszta nyereség		6191	40				
		25324	38			25324	38

Pianul-de-sus, la 31 Decembre 1912. — Felsőpián, 1912 évi december hó 31-án.

D. OANA m. p.
compt. — könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Vasile Oana m. p., Ioan Nicoara m. p., Pavel Radu m. p., Nicolae Gavrilă m. p., George Marghitan m. p.
Iulian I. Vulcu m. p., Ion Voșan m. p., Petru Cîndroiu m. p., George Voșan m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat contul prezent și l'am aflat în regulă. — Alulirott felügyelőbizottság tagjai jelen számlát megvizsgáltuk és rendben találtuk.

Pianul-de-sus, la 16 Ianuarie 1913. — Felsőpián, 1913 január hó 16-án.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE: — A FELÜHYELŐBIZOTRÁG:

Ion M. Vulcu m. p., Nic. Branga m. p., G. Neghiu m. p., Avram Toma m. p., Ion Sinea m. p., Macsim Vulcu m. p., Ion Suvania m. p.